

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยง
ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วารี อินโต^{1*} พรรณทิพย์ อย่างกลั่น² วัชธนพงศ์ ยอดตรา³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2555-2559 จากธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 11 ธนาคาร ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตรากำไรสุทธิ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น และดัชนีความเสี่ยงของธนาคาร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตรากำไรสุทธิ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: อัตราส่วนทางการเงิน ดัชนีความเสี่ยง ธนาคารพาณิชย์

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม e-mail: ann.@gmail.com

² ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม e-mail: phanthip.ya@spu.ac.th

³ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี บพิตรพิมุข จักรวรรดิ e-mail: wattanapong.mutr@gmail.com

THE RELATION BETWEEN THE FINANCIAL RATIOS AND THE RISK INDEX OF COMMERCIAL
BANKS WHICH ARE REGISTERED IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Waree Into^{1*} Phanthip Yangklan² Wattanapong Yodrach³

Abstract

The research of the relation between the financial ratios and the risk index of commercial banks which are registered in the Stock Exchange of Thailand by collect information from the financial statement during B.E. 2555 to 2559 of commercial banks which are registered in the Stock Exchange of Thailand for 11 banks. The ratios have been using for the study are debt to capital ratio, allowance-for-doubtful-debt to lending ratio, debt to total assets ratio, net profit ratio, assets turnover ratio, return on equities ratio, and risk index of bank by using the Multiple Regression Analysis.

The result has been found that the debt-to-capital ratio, allowance-for-doubtful-debt to lending ratio, debt to total assets ratio, net profit ratio, assets turnover ratio, and return on equities ratio are related to risk index of commercial bank, because the commercial banks is the financial institutions which has the operation with a cash deposit, lending, and other investing then, the operating performance that has been shown by a return and financial position of banks effects to the risk index of all commercial banks.

Keywords: Financial ratio, Risk index, Commercial bank

¹*Bachelor of Accountancy, School of Accountancy, Sripatum University*
e-mail: ann.@gmail.com

²*Assistant Dean for Academic, School of Accountancy, Sripatum University*
e-mail: phanthip.ya@spu.ac.th

³*Department of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin Bophit Phimuk Chakkrawat Campus.*
e-mail: Wattanapong.rmutr@gmail.com

บทนำ

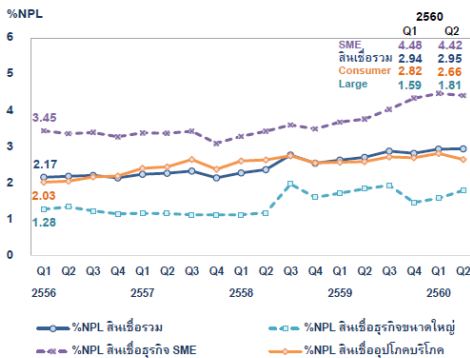
ธนาคารพาณิชย์ (Commercial banks) เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อการระดมทุน และจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งระดมเงินออม และแหล่งเงินกู้ที่ใหญ่ที่สุดในระบบการเงิน นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์จะมีขนาดของสินทรัพย์ที่ใหญ่มากที่สุดแล้ว ธนาคารพาณิชย์ยังมีความหลากหลายของสินทรัพย์และหนี้สินมากที่สุดด้วยเช่นกัน ธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างปริมาณเงินได้จำนวนมาก ซึ่งส่งผลต่อปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นดัชนีความเสี่ยงและความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์จึงเป็นที่สนใจจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ นักธุรกิจ ประชาชน ฯลฯ

ปี 2560 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศให้ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกสิกรไทย เป็นธนาคารที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบ หรือ Domestic systemically important banks นั้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ทั้ง 5 แห่งเป็นธนาคารที่มีขนาดใหญ่มีการลงทุนสูง เชื่อมโยงกับระบบการเงินจำนวนมาก และมีธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นจำนวนมาก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องเข้ามาดูแลธนาคารขนาดใหญ่ เนื่องจากพบว่าปัจจุบันสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในประเทศไทยมีมูลค่าประมาณ 18 ล้านล้านบาท และกว่าร้อยละ 70 ของสินทรัพย์ทั้งหมดเป็นของ 5 ธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งนับว่าเป็นมูลค่าที่สูงและสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2560)

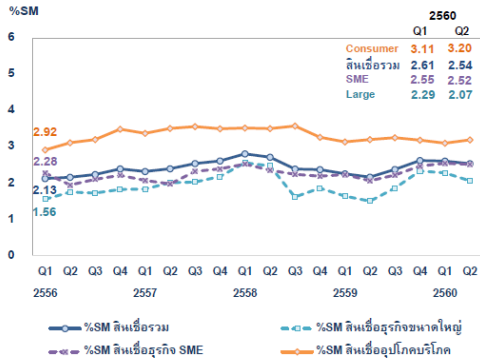

คุณภาพสินเชื่อ : NPL เพิ่มขึ้นจากลูกหนี้ธุรกิจขนาดใหญ่บางรายเป็นสำคัญ

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL)

สินเชื่อจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (SM)

ภาพที่1 ผลการดำเนินงาน ไตรมาสที่ 2 ปี 2560 : คุณภาพสินเชื่อ NPL
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย: ข่าวรพท. (ฉบับที่ 38/2560)

จากผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่าคุณภาพสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ด้อยลง มีการตัดหนี้สูญเพิ่มมากขึ้นทำให้สัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) ต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่

ร้อยละ 2.95 กำไรสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลงเนื่องจากธนาคาร มีค่าใช้จ่ายจากการกันสำรองเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับคุณภาพสินเชื่อที่ด้อยลง ด้วยลักษณะการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งค่อนข้างมีความเสี่ยงมากกว่าธุรกิจอื่น หากธนาคารพาณิชย์ไม่มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีพอ อาจทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินธุรกิจได้

ปัจจุบันธนาคารมีการบริหารสภาพคล่อง ด้วยการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินให้สอดคล้องกัน คือการถือสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องไว้จำนวนหนึ่งเพื่อรองรับการจ่ายคืนหนี้สินและภาระผูกพันต่างๆ การจัดทำมีการทดสอบภาวะวิกฤตด้านสภาพคล่อง รวมทั้งจัดทำแผนรองรับภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นด้วยแต่เพื่อให้การบริหารสภาพคล่องนั้นมีความรัดกุม รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงกำหนดแนวทางการบริหารสภาพคล่องของธนาคารผ่านการออกแนวนโยบาย (Best practice) ซึ่งอธิบายแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่ดีเพื่อให้ธนาคารใช้เป็นแบบอย่าง และกำหนดให้ธนาคารถือสินทรัพย์สภาพคล่องอย่างน้อยร้อยละ 6 ของเงินฝากและเงินกู้ยืมบางประเภท คือ เมื่อธนาคารได้เงินจากการรับฝากเงินและการกู้ยืมเงินจากประชาชน 100 บาท ธนาคารจะไม่สามารถนำเงินไปปล่อยสินเชื่อได้ทั้งหมดโดยจะต้องนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องอย่างน้อย 6 บาท เพื่อสำรองไว้ในยามฉุกเฉิน (รวินทร์ เอี่ยมสอาด และ ชุรพร เจริญพร, 2557)

เสถียรภาพของระบบการเงิน มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ เพราะระบบการเงินเป็นหัวใจของเศรษฐกิจ เป็นตัวกลางที่เชื่อมการออมของประชาชนกับการลงทุนของธุรกิจ ซึ่งเป็นกลไกสร้างการเติบโตของประเทศ ดังนั้น ทุกครั้งที่ระบบการเงินมีปัญหา ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เต็มที่เศรษฐกิจก็จะถูกกระทบ ในกรณีรุนแรงที่ระบบการเงินเกิดปัญหาเชิงวิกฤติ คือ ไม่มีความเข้มแข็งเชิงระบบ ขาดสภาพคล่องและขาดความเชื่อมั่นอย่างรุนแรง การเติบโตของเศรษฐกิจก็จะถูกกระทบรุนแรงตามไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ “ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษาแนวโน้มด้านดัชนีความเสี่ยงของแต่ละธนาคาร อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการตัดสินใจลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ธนาคารได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
2. อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน
3. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

4. อัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

5. อัตราการหมุนของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ การประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงาน และทฤษฎีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วยรายงานประจำปี งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน ของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ.2555-2559 จำนวนทั้งสิ้น 11 ธนาคาร ระยะเวลา 5 ปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แล้วนำมาหาค่าของแต่ละตัวแปร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 11 แห่ง ประกอบด้วย 1. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) 2. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) 3. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) 4. ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) 5. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) 6. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) 7. ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) 8. ธนาคารซีไอเอ็มบีไทย จำกัด (มหาชน) 9. ธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) 10. ธนาคารธนาชาต จำกัด (มหาชน) และ 11. ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย

1. อัตราส่วนทางการเงินทั้งหมด 6 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตรากำไรสุทธิ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น

2. ดัชนีความเสี่ยงของธนาคาร (Risk Index - RI) ตามทฤษฎีของ Sinkey และ Joseph F. Sinkey (2002: 139) เป็นดัชนีที่ใช้ชี้วัดความเสี่ยงของสถาบันการเงิน โดยทั่วไปใช้วัดความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์

$$RI = [E(ROA) + CAP] / S_{ROA}$$

E(ROA) = ผลตอบแทนที่คาดการณ์(เฉลี่ย)ของสินทรัพย์

CAP = ส่วนกลับของ EM หรืออัตราส่วนทุนในส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญต่อสินทรัพย์รวมของธนาคาร(E/A)

S_{ROA} = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ROA

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด ณ ระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวม 5 ปี (พ.ศ.2555-พ.ศ.2559)

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	5.5086	10.9661	8.8575	1.6509
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม	0.0056	0.0569	0.0373	0.0150
อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม	0.8464	0.9164	0.8955	0.0202
อัตรากำไรสุทธิ	0.0889	0.4773	0.3409	0.1048
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์	0.0266	0.0593	0.0441	0.0095
อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น	0.0408	0.2139	0.1442	0.0517
ดัชนีความเสี่ยง (RI)	7.6131	36.4735	1.7343	8.8737

จากตารางที่ 1 พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

- อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 5.5086 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 10.9661 เท่า มีเฉลี่ยเท่ากับ 8.8575 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.6509
- อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.0056 เท่า มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.0569 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0373 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0150
- อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.8464 เท่า มีสูงสุดเท่ากับ 0.9164 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.8955 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0202
- อัตรากำไรสุทธิต่อรายได้รวมมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.0889 เท่า มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.4773 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3409 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1048
- อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.0266 เท่า มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.0593 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0441 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0095
- อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.0408 เท่า มีค่าสูงสุดเท่ากับ 0.2139 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1442 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0517

7. ดัชนีความเสี่ยง (RI) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 7.6131 เท่า มีค่าสูงสุดเท่ากับ 36.4735 เท่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.7343 เท่า และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.8737

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis : MRA)

	Standardized Coefficients Beta	t	Sig.
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	7.93	28.95	0.022
อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม	1.04	21.62	0.029
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม	11.91	43.39	0.015
อัตรากำไรสุทธิ	29.78	43.12	0.015
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์	20.99	41.81	0.015
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	30.74	43.04	0.015

N = 11, R² = 0.99, F = 6.688, Sig. = 0.000

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis : MRA) พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.022)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.029)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.015)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 อัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.015)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.015)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ค่า Sig = 0.015)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืม อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตรากำไรสุทธิ อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

การศึกษานี้ เป็นไปตามสมมติฐานและวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยผลที่ได้จากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลออกเป็นดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ(สินี ภาคอุฬาร , 2558) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 6 อัตราส่วน อาศัยข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ.2548 ถึงไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ.2557 ของหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อหาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์คืออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราส่วนมูลค่าหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชี อัตรากำไรสุทธิ อัตราเงินปันผลตอบแทนและอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่สะท้อนถึงความเสี่ยงได้ดีจึงมีผลกระทบต่อผลตอบแทนและราคาหุ้น

2. อัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้กู้ยืมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วุฒิกร บำเพ็ญนรกิจ, 2537) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มธนาคารตามขนาดสินทรัพย์ ใช้ข้อมูลแบบทศตวรรษของธนาคารไทย 15 ธนาคารระหว่างปี 2527-2536 ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ (BDLOAN) มีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางและขนาดเล็ก แต่มีทิศทางทำให้ความสามารถในการทำกำไรสูงขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มสูงขึ้นแต่การสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตั้งไม่ตรงกับความเป็นจริงทำให้ธนาคารได้รับผลกำไรมากขึ้น

3. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุญนาค เกิดสินธ์, 2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์ กลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ศึกษาเกี่ยวกับอัตราส่วนทางการเงิน 7 อัตราส่วน ได้แก่ 1.อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุน 2.อัตราส่วนเงินปันผลจ่ายต่อหุ้น 3.อัตราส่วนกำไรต่อทุน 4.อัตรามูลค่าตามราคาบัญชีต่อหุ้น 5.อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น 6.อัตราหนี้สินต่อทุน 7.อัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ผลการศึกษาได้วิเคราะห์แบบทศตวรรษ จากการศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยได้ทดสอบวัดระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ ซึ่งผลที่ได้อยู่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งได้สรุปความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันไว้ทั้งหมด 5 อัตราส่วน คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อทุน อัตราส่วนเงินปันผลจ่ายต่อหุ้น อัตรามูลค่าตามราคาบัญชีต่อหุ้น อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น และอัตราหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม

4. อัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นันทนา ศรีสุริยาภรณ์, 2558)

ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 ธนาคาร (180 ตัวอย่าง) ศึกษาในช่วงระหว่างปี.ศ. 2552-2556 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และวิเคราะห์สมการถดถอย ผลการศึกษาพบว่าที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 อัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้ในการพยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีทั้งสิ้น 3 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนหมุนเวียนสินทรัพย์ถาวร โดยที่อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์และอัตราส่วนกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์กลุ่มธนาคารอย่างมีนัยสำคัญ

5. อัตราการหมุนของสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สณทพงศ์ คล่องวีระชัย, 2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ในหมวดธุรกิจหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนหรืออัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio), อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt/Equity Ratio), อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin), อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Assets Turnover) และอัตราส่วนราคาหุ้นต่อมูลค่าทางบัญชี (Price/Book Value per share) กับอัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์แยกตามหมวดธุรกิจ หลักที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูงที่สุด 5 หมวดธุรกิจ ได้แก่ กลุ่มธนาคาร กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มพาณิชย์และกลุ่มพัฒนา อสังหาริมทรัพย์ซึ่งศึกษาในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,860 ตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 อัตราส่วนราคาต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชีเป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ในแต่ละหมวดธุรกิจมากที่สุด ยกเว้นในหมวดธุรกิจพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน เป็นอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีอัตราหมุนเวียนสินทรัพย์รวมที่ส่งผลต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ ในหมวดธุรกิจธนาคารและหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นवल น้อยเสงี่ยม และจรรย์วรรณ จันทรรัตน์, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของหมวดธุรกิจธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 ธนาคาร ศึกษาจากข้อมูลประเภททุติยภูมิ (Secondary Data) แบบรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2555 จนถึงไตรมาสที่4 ของปี พ.ศ.2560 โดยอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการวิจัยอธิบายฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของธนาคาร 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำกำไร (Profitability) อัตราส่วนด้านสภาพคล่อง (Liquidity) ด้านประสิทธิภาพของสินทรัพย์ (Activity) ด้านความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage) และด้านมูลค่าตลาดหรือการเติบโต (Market Value or Growth) โดยเลือกใช้ราคาปิดของหลักทรัพย์แต่ละไตรมาส เพื่อให้เห็นว่า ข้อมูลทางการเงินในไตรมาสนั้นๆ มีความสัมพันธ์และสะท้อนให้เห็นถึงราคาหลักทรัพย์ในไตรมาสเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis :OLS) พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มธุรกิจธนาคาร ได้แก่ อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากรวม (LTD) อัตราส่วนผลตอบแทน สุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (NIM) อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) อัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่า ทางบัญชีต่อหุ้น (PBV)

อัตราส่วนกำไรต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัย

การวิจัยนี้มีจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรทำการศึกษาจากตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้ศึกษาไม่ได้ทำการศึกษา และควรนำข้อมูลเชิงคุณภาพหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อดัชนีความเสี่ยงของธนาคาร

ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาดัชนีความเสี่ยงของธนาคารควรทำการเปรียบเทียบระหว่างธนาคารของรัฐบาลและเอกชน หรือเปรียบเทียบระหว่างธนาคารขนาดใหญ่และขนาดเล็ก และการเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่น เช่น สถาบันการเงินกองทุน หรือสถาบันการเงินสหกรณ์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับดัชนีความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม งานวิจัยนี้สำเร็จได้ ต้องขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ซึ่งได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์วิชชนพงศ์ ยอดราช และอาจารย์พรณทิตย์ อย่างกัลลึ่ง ซึ่งได้สละเวลาและให้ความกรุณาแนะนำแนวทางให้คำปรึกษาและเสนอความคิดเห็นอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาครั้งนี้ และทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้เสริมสร้างวิชาความรู้คุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้วิจัยตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษาในระดับปริญญาตรี ประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบแต่ผู้มีพระคุณและอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย หากมีข้อผิดพลาดประการใด ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้

เอกสารอ้างอิง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย - ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2560, จาก

<https://www.set.or.th/set/commonslookup.do?prefix=C>.

ธนาคารแห่งประเทศไทย ฝ่ายวิชาการ วารสารธนาคาร. (2560). สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2560, จาก

<https://www.bot.or.th/>.

นवल น้อยเสงี่ยม และ จรรย์วรรณ จันทร์ตัน. (2560). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทาง

การเงินกับราคาตลาดหลักทรัพย์ของหมวดธุรกิจธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2560, จาก

http://www.utccmbaonline.com/ijbr/doc/ld676-25-04-2017_22:31:47.pdf.

นันทนา ศรีสุริยาภรณ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มธนาคารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

- บุญนาค เกิดสินธ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์กลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- รวินท์ เอี่ยมสะอาด และ ชูพร เจริญพร. (2557). สภาพคล่องธนาคาร ความเสี่ยงและการบริหาร. สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2560, จาก https://www.bot.or.th/Thai/ReserchAndPublications/DocLib_/article_07_08_57.pdf.
- วุฒิกกร บำเพ็ญนรกิจ. (2537). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย).
- สันตพงษ์ คล่องวีระชัย. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับอัตรการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ในหมวดธุรกิจหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- สินี ภาคย์อุฬาร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- Joseph F. Sinkey. (2002). Commercial Bank Financial Management. 6th edition. The United States of America: Pearson Education, Inc.